

279548

HYPERION

REVISTA POEZIEI

Director: C. ARGINTARU

CUPRINSUL:

Poeme de C. ARGINTARU și N. ROBESCU

Traduceri din lirica italiană, de Pimen CONSTANTINESCU, după Giuseppe PARINI, Onofris MINZONI, Luigi GERRETTI, Giovanni FANTONI și Iginio Ugo TARGETTI; din Butler YEATS și din lirica modernă sârbească — Alexa ȘANTICI — de Al. IACOBESCU; din lirica modernă bulgară — Hr. SMIRNENSKI — de Vasile CRISTU

Ougetări din operele oamenilor mari

Vignete de Marcel OLINESCU

AFUL IV — Nr. 1—2 din Ian. și Febr. 1935 — CLUJ

1432 26

H Y P E R I O N

REVISTA POEZIEI

Anul IV – Nr. 1 și 2 din Ianuarie și Februarie 1935 – Cluj

Poeme de C. ARGINTARU

CURTEZANA

Ursifoarea mea în leagăn rugul mi l'a pus cu mure,
 Busuioc legat în stelbă și cu cimbru din pădure,
 Patru ghinde adunate dela un copac trăznit, —
 Când voi rălăci prin lume să fiu mândră la iubit.

Solz de viperă sdrobită de-un voinic întors din oaste,
 Mătrăguna care crește pe răzoarele din coaste,
 Descântate și vrăjite în leșie cu oman,
 Le port toate înodate să le am ca talisman.

Când pornii în zarea largă legănând alene pasul
 Cavalerii 'n juru-mi cete tremurau abia glasul
 Incălzit și plin de rugă, — îmi cereau doar un cuvânt, —
 Eu mă dăruiam întreagă fără nici'un legământ.

De subț razele de lună dragostea-mi creștea în vine
 Ca 'ntr'un mugur spicul frunzei pe lăstarii din tulpine, —
 Răsăreau în mine doruri rumenite de păcat, —
 Veselă eram într'una și cu trupul ușurat.

La doi prinți și la un rege eu le-am fost ca o stăpână,
 Leneveam în vechi palate ca 'n seraiuri o cadână;
 Altă-dată prin taverne, cu oricine la un loc,
 Petreceam în voie bună să fiu plină de noroc.

Un poet mi-a prins iubirea într'o strofă legănată, —
M'am simțit așa de mândră, — o craiasă 'n flori scăldată, —
Viersul lui avea căldură ca o doină de pribeag, —
Amintirea lui mi-e scumpă, — l'am iubit cu-atâta drag.

Într'o veche mânăstire închinat-am gânduri bune
Și mi-am premeniț făptura în smerită rugăciune, —
Cu privirea dusă 'n ceruri zăboviam lângă altar, —
Gândul meu era departe când imi luam cerescul dar.

Dorul meu mă 'ndeamnă astăzi să cobor în amintire, —
Dragostea mi-am dat'o toată fără nici'o 'mpotrivire,
Mulțămirea asta sfântă este tainicul meu cânt,
Voi păstra-o 'n suflet caldă pân' voi merge în mormânt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DEPARTE

Prietenului Sever STOICA

Prin lunga trecere de vreme
Cu rostul zilelor amare,
Mă văd rămas în drumul sorții
Cu gânduri negre de muștrare;
Ingrop trecutul în tăcere
Și las să crească nepăsarea
În calde tremurări de doruri
Sporind în liniște uitarea.

Mă duce visul pe țărâmurii
Ce n'au fost străbătute încă,
În lumi de cântece vrăjite
Și prăvăliri de ape 'n stâncă,
Pe unde numai albe zâne
S'arată la fauni în cale
Și unde numai glas de păsări
S'abate peste lunci în vale.

Acolo să-mi trăiesc destinul
 Ce greu mi-a dogorit făptura,
 Cu patimi răscolite 'n suflet
 Ca vânturile 'n crâng răsura;
 Să-mi fie scurtă unda morții
 Topită 'n dulce melodie,
 Ca un colind de nouri vineți
 Căzuți pe neteda câmpie.

LENEA

Lenea ne topește gândul în mătasa amintirii,
 Ne coboară 'n suflet dorul chinului neîmplinit
 Iar avântul ni-l topește în colindele iubirii
 Și seninul cugetării sboară către infinit.

În păragina tristeții crește iarba nepăsării
 Și durerea ne-o închide într'o liniște de vis,
 Truda zilei o adoarme în colibeale uitării
 Să plutim o clipă 'n cerul troenit în larg abis.

RASNA

Din prunduri de stele îmi picură dorul
 Și-mi sboară iubirea pe-o geană de cânt
 În zările aspre când fluera vântul
 Și'n sul de vârtejuri coboară 'n pământ.

Cu lenea pe umeri, pierdut în visare,
 Cu fața spre ceruri mereu am rămas,
 Seninul din larguri îmi cerne lumină
 De caldă trăire cu tremur în glas.

NEPĂSARE

Vremea suie 'ncei iubirea sus pe-o culme de uitare
Și subț lacrima speranței o îngroapă în regrete,
Din grădina tinereții rupe-un crin cu albă floare
Iar din suflet busuiocul îl adună în buchete.

Când mă duce sbor de vraje într'o luncă de plăcere
Arde soarele dorinții vatra cântecului nou,
Vreau să năruiesc păcate în cenușa de tăcere,
Să mă pierd în nepăsare cu al viersului ecou.

MUGURII VISĂRILOR

Stau zăvozii cerului
Sus în „Drumul Robilor“,
Să păzească lelele
Când se ivesc stelele, Library Cluj
În frunzișul norilor
Din prundișul zorilor.

Eu cânt leturghiile
Peste toate viile,
Mugurii visărilor
Și al nepăsărilor.

Iar pe cheiul vântului
Dorm pe slova cântului.

SLAVĂ NOPTII

Pleoapele naturii lasă întunericul să cadă,
Noaptea să omoare ziua, s'o dea stelelor de pradă
Iar pe liniștea senină așternută în abis,
Urcă lină cugetarea spre țăriile de vis.

Când în tihna ta pătrundem pe cărările iubirii
Ne simțim scăpați de grije și de lanțul amăgirii;
În locașul tău de vraje îți șoptim primul cuvânt
Și îți dăruim în taină cel din urmă cântec sfânt.

AMURGURI

Din palide amurguri căzute pe coline
 Când seara se strecoară ca șarpele 'n smicele,
 Coboară tainic luna pe trepte de 'ntuneric
 Să-și rumenească fața în iazul plin de stele.

Prin bulgării de neguri ciricăie un greier
 La vatra din colibă cu spuza fermecată,
 Copila-acolo zace cu inima rănită
 De patima ivită în trupul ei de față.

Inghite miezul nopții lăfratul de la stână
 Și liniște aduce în valuri peste fire,
 Adoarme greul zilei pe dunga de răcoare
 Și scoală dimineața la proaspătă trăire.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ALENE

Roiul de iubire
 Ce s'ascunde 'n plete
 Jarul de păcate
 Arde pe 'ndelete.

Prin desiș de codru
 Ai pornit alene
 Ca să te mângăie
 Un faun pe gene.

Intr'un colț de luncă
 Ți-ai oprit făptura
 Să se rumenească
 Ca pe ruguri mura.

S'o dăruiești toată
 În amurgul serii
 Când se lasă gândul
 Pe cheiul plăcerii.

TĂCEREA

În vraja visului de noapte
Te văd pe fine 'n tremurare,
Cu trupul amorțit de palimi
Și chinuri fără îndurare,
Mergând tăcută pe aleia
Cu ulmii straje pe delături,
De unde noi priveam seninul
Când frunzele se dau în lături.

Acum se lasă toamnă rece
Și soarele cu greu s'arată,
Aleia noastră zace 'n linsă
În bura serii îngropată
Iar noi ne ducem greul sorții
Și premenim mereu plăcerea,
Să fim tot tineri în dorințe,
Și să ne 'nvăluie tăcerea.

ÎN STROPI DE AMURG

În stropi de amurg
Când apele curg
Iar zânele 'n plai
Coboară în crai
Putere de magi
Prin frunza de fagi,
Aștept ca să treci
Pe albe poteci
Cu dor rumenit
Și gând chinuit
De calde priviri
În lungi iscodiri,
Când stelele mor
Pe cetini de nor,
Cu luna de brâu
S'o scalde 'n pârâu

Iar noi s'o privim,
 Să ne răcorim
 Subt cerul senin
 Ca floarea de crin;
 Să prindem în noi
 Mirosul de ploi
 Cu verde păcat
 În noi lunecat.

ZĂBAVĂ

Luna doarme mândioasă
 Pe o măgură de nori
 Și visează crai de stele
 C'o sărută 'n prag de zori.

Nu 'ndrăznește să pornească
 Când luceafărul o cheamă
 Să-l urmeze în tăcere
 Prin zăvoaie, fără teamă.

Gândul ei aprins de pațimi
 Toț pe eleșteu coboară
 Să-și privească fața plină
 Cu obrazul de ficioară.

De pe-o culme de 'ntuneric
 Așternută în dumbravă,
 Craiul nopților senine
 O așteaptă cu zăbavă.

DOR AM PRINS

Se lasă tremurul în gene
 Și zarea pare un ocean,
 Adoarme sufletu-mi de lene,
 S'aude un cântec de oștean

Pe drumu 'n care noi odată
 Întâia oară dor am prins,
Jertfind o inimă curată
 Ispitelor ce ne-au cuprins.

Iubirea noastră și-a rupt sborul
 În norii ce s'au spart de vânt,
Păcatul ce ne poartă dorul
 Să-l prelungim mereu în cânt.

CÂNTEC PIERDUT

Un cântec limpezit în cuget
Ca bobul de margăritar,
Își murmur astăzi la icoană
Când sufletu-mi îmi e altar
De jertfă tăinuită'n rugă
Pornită să colinde'n zări,
Spre tine vântul s'o abată
Când lenevești în lungi visări.

Iar cântul s'a mărit în rânduri
Cu slova ce se așternea
Și viersul tremura mățasa
Sprâncenelor pe fruntea ta,
Împodobindul cu o beteală
Îmbujoratul tău obraz,
Din slavă glasul să coboare
Să cânte plete pe grumaz.

MERSUL DE CADÂNĂ

Din mersul de cadână ai risipit buchete
De palime trăite în maldărul de plete
Și negrele sprâncene au legănat un cânt
Pornit să ducă vraje pe genele de vânt.

În brazdele vieții ai semănat iubire,
— Podoabă de păcate în cute de simțire —
Când dorul meu se lasă pe umărul tău plin
În trup se coace sânul ascuns în flori de crin.

CU BRAȚELE DEȘCHISE

Făptura ta ca nalba crescută pe răzoare,
 Ca primăvara caldă în razele de soare;
 Ca mura ochii negri subț gene de mătasă,
 Privirea lor adâncă ademenire lasă.

Îți dăruiești iubirea ca plaiul roada plină, —
 Tristețea futurora în trupul tău suspină;
 Prin vieță colinzi tainic și fără de regrete
 Și vindeci orice rană și-astâmperi orice sete.

Te port mereu în suflet prin legănari de vise,
 Tu-mi dai podoabă dorul cu brațele deschise
 Și gândul tău coboară să-mi mângâie destinul
 În nopțile de iarnă când vine mai des chinul.

LACOM

Mă roade-o sete de mâini albe
 Înlinse tainic pe grumaz
 Să simt căldură feciorească
 De fin catifelat obraz.

Să smulg din mine suferința
 Ca iarba din răsad de flori,
 Să-ți cânt o strofă prelungită
 Ca Pan în revărsat în zori.

Să-ți fac colibă caldă 'n mine,
 — Odihnă pe-un crâmpei de dor —
 Să te cuprind ca rugul câmpul
 Și lacom să te sorb cu spor.

PRIETENĂ

În zile grele, zile bune,
Mi-ai fost tot prietenă mereu,
Mi-ai legănat în plete dorul
Și taina sufletului meu.

În cutele simțirii tale
Mi-am lecutit afâta chin,
C'am tresărit în altă lume
Și'n mersul unui alt destin.

Cu fine mi-am pierdut durerea
Și rele gânduri mi-s'au dus,
Ca o mireasmă de livadă
Ce s'a pierdut într'un apus.

Ai prins în sânul finereții
Dorințele ce le-am avut
Și visul unei alte vieți
Ființa mea a cunoscut.

BOB DE MURĂ

Cântul tainic se topește
Ca o rază de chindie
Când seninul de iubire
Inima mi-o reinvie.

Sboară 'n slove prelungite
Să coboare lângă fine
Când se lasă brâul serii
Peste crânguri și coline.

Să-ți cuprindă toată vloga
Ce-ți roiește în făptură
Ca să-ți fie așteptarea
Rumeniță 'n bob de mură.

SOARELE VIEȚII

Mi-a săgetat destinul cu arcul din sprâncene
 Și sufletul în sborul spre culmi de izbăvire,
 Comoară de păcate ai risipit din gene
 Să crească 'n vraja serii iubirea peste fire.

Din frunzele 'ndrăgirii, crescute 'n sân de luncă,
 Ai rupt bujori de patimi și i-ai sădit în mine,
 Mătasa fericirii pe trupul meu aruncă
 Când soarele vieții s'arată 'n zări senine.

NE POARTĂ ANII

Te porți în suflet ca pe-o rugă
 Șoptită tainic la altar, —
 Trăită clipa fără tine
 E ca o valcă fără jar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ne poartă anii toată truda
 Pe drumul visului dorit,
 Păcatul cel mai mare este
 Să nu ai parte de iubit.

Să vii în timpul când natura
 Revarsă rouă peste flori,
 Seninul să ne premenească
 Cu dorul rumenit în zori.

Să ducă zările în larguri
 Ecoul patimei de foc,
 Să-ți crească'n sân dorința oarbă
 Ca spicul florilor de soc.

Să tresărim de fericire
 Ca o grădină 'n luna Mai,
 Să ni se pară roșul vieții
 Crescut la umbra unui plai.

C. ARGINTARU

PETALE DE ARAMĂ

Tic, ZEFIRĂȘULE

Cad frunze veștede de-aramă, însângerate,
 În ceruri Zeii plâng de mila nădejzilor inghenunchiate,
 Cu mâna răscolesc odaia, în traista de-amintiri duiioase
 Și'n suflet macin tot amorul iubirilor necredincioase.

Cad frunze veștede de-aramă, — petale muribunde, —
 Timid, o lacrimă prin gene, o simț cum se ascunde
 Pe pragul nepuținței pierе un vis curăț cum n'a mеi fost
 Un vis din vremile bătrâne, când lumea își avea un rost.

Cad frunze veștede de-aramă — inimi smulse într'o doară —
 De bizarul joc al vremii, sortite astăzi ca să moară.
 Cad frunze veștede de-aramă, ca visele copilăriei,
 Iubiri ce sunt de mult uitate în hrisoavele zădărniceii.

ZEFIR

Nume drag, mângăeilor, purtat pe-aripi de vis copilăresc,
 Pe urcușuri de calvar te chem mereu, ca pe-un prieten bun,
 Să ștergi o lecrimă ce cade, când negre gânduri năvălesc
 Să nimicească amintirea din clipele ce ne apun.

Tu porți în ochii tăi senini, sărutul caldei primăveri
 La sân comori neprețuite s'alini bătrânele dureri,
 Și-alergi mereu neobosit, — copil etern surâzător —
 În ceruri Dumnezeu te cheamă, iar pe pământ atâți te vor.

Cu buze arse eu te chem, Zefirule, prieten bun,
 În ori-ce depărtări te aflu, re'ntoarce-te acum din drum
 În chinul desnădejdei mute, simț amintiri cum mă lovesc.
 Nume drag, mângăitor, purtat pe-aripi de vis copilăresc.

Nicolae ROBESCU

DIN LIRICA ITALIANĂ

GURALIVĂ RÂNDUNEA...

de Giuseppe PARINI (1729—1799)

Guralivă rândunea,
De nu taci, din vina ta,
Aspru mă voiu răzbuna.

De-un picior te voiu lega,
Și-am să fac cu limba ta
Ce-a făcut teren cu ea¹⁾

Zorii 'n cer nici nu ăpar,
Când cu glasul tău sprintar
Li deștepți din visuri iar.

Azi, când doarme draga mea,
Vezi să n'o trezești cumva,
Guralivă rândunea!

¹⁾ Teren, după mitologie, a tăiat limba soției sale Filomena, care a fost apoi schimbată în rândunică.

(RONDINELLA GARRULETTA)

SOMNULUI

O, dulce Somn, ce treci mișcând din aripi
Prin întuneric, cu ușoare urme,
Și lângă obosiții muritori
Te plimbi cu sprintenele tale forme,

Te du acolo unde doarme Filli
Întinsă peste perne moi și albe,
Și'n visu-i fă-mă să-i apar ca om
Nenorocit și copleșit de rele.

Și fără să-mi semene așa de bine,
Și palid să-i apară, cum sunt eu,
Ca ea, când s'o trezi, să-i fie milă.

Iar dacă-mi faci un bine-așa de mare,
Ușor și'n tain'am să-ți întind cu mâna
Două ghirlande proaspete de maci.

(AL SONNO)

SONET

Când stau în fața celor două raze dulci,
Aș vrea să le desvălui mii de taine,
Dar gândurile-atâtea-mi vin deodată,
Că vrând să spun prea mult, nu spun nimica.

Imi zice Amor: dar fricos mai ești,
Nu știi că'n țara mea cer îndrăzneală?
Eu îi răspund: Dar cine poate, Amor,
Unii cuvinte mari cu doruri mari?

În pieptul meu zâmbește'n urmă Amor
Și, prins de milă, vine'n ochii mei
Cu facla și săgețile lui toate.

Și, ca un orator pe-amvon înalt,
Vorbește'n locul meu, se roagă, spune:
Eu stau neputincios și-l las pe el în locu-mi.

MOARTEA LUI IISUS

Onofrius MINZONI (1754-1817)

Când Iisus, cu lacrima din urmă,
 Trezește morții, clatină pământul,
 Adam, zbârlit și somnoros și'nnațfă
 Privirea și se scoală în picioare.

Pupile turburi își rotește 'n juru-i,
 Cuprins de groază și de 'nfricoșare,
 Și tremurând, întreabă cine este
 Acel ce-afără 'nsângerat și stins.

Dar când i-am spus, pe încreșita-i frunte,
 Pe păru-i cărunțit și-obrajii palizi,
 Cu mâna, pocăit, amar lovește.

Apoi, plângând, se 'ntoarce către Eva
 Și-i strigă-atât cât să răsune munții:
 — Eu, pentru tine, — am omorît pe Domnul!
 (SULLA MORTE DI GESÙ CRISTO)

SONET

de Luigi CERRETI (1758-1808)

Zadarnic te prefaci, și-ascunzi degeaba
 Obrajii mincinoși în cumițenie:
 Cunosc prea bine semnele trădării
 Și urmele ei vinete pe față,

Iar ochiul tău, nu că'ndrăzneața bază,
 Evită ochiu ce-l poate dojeni,
 Prea mult, vai, inima-mi pierdută știe
 Isprăvile iubiri tale-ascunse.

Dar eu tot te iubesc și-mi fac iluzii
 Nădejdei înșelate, ba mai caut
 Să-ți pot ierta greșala făptuită,

Și'ncerc să 'nvăluie totul în uitare,
 Trist, încurcat și plin de remușcare,
 De parcă nu tu ai greșit, ci eu.

SERVITORUL MEU

PENTRU PACEA DIN 1783

Giovanni FANTONI (1755—1807)

E noapte, și aud scobite bronzuri
Cum dau răspunsul orei care fuge;
Izbită, poarta geme'n prelungite
Urlări de vânt.

Mai pune'n foc, mai adu lemne, Licus,
Uscate și mai pune-mi pe măsuță
O sticlă sângerie și amestecă
Madëră'n Cipru.

Să chemi pe Jole cea cu ochii galeși
Cu sân de lebădă, cu păr bălai,
Ca razele de soare'n faptul serei
Scăldate'n valuri.

Și adu-mi harpa de ospăț: cât timp
Aștept pe scumpa Jole, să sun vesel
Măiastra-i coardă, închinându-i păcii
Un cântec sfânt.

AȘA DE FRAGEDĂ ȘI MICĂ...

de Iginio Ugo TARCHETTI (1841—1869)

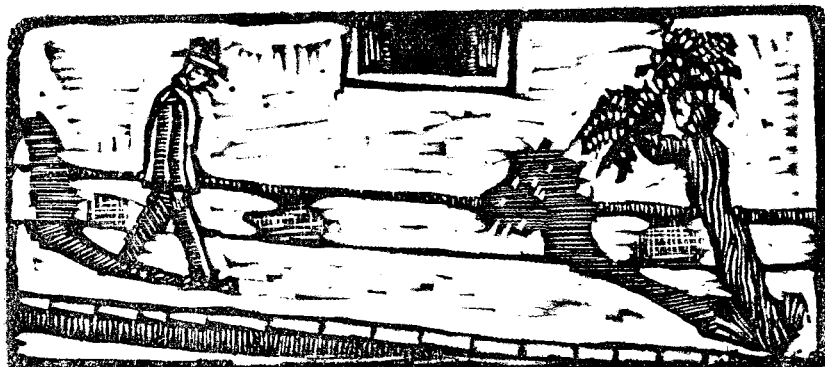
Era așa de mică și de fragedă,
Că-mi inspira mai multă miță decât dragoste.
Căpșorul ei parcă era de inger,
Așa era de blândă și de gingașă.

Ea seara, ca și dimineața, se ruga,
Iar noaptea nu dormea și-i era frică;
Mult îi plăceau bobیele de agris,
Sau dulciurile, și-mi zicea „iubitule“!

Era întreagă numai gingășie,
Plângea la toate și oricând zâmbea;
Trăia cu desmierdări și cu bomboane...

Dar totuși gingașa și delicata-mi floare,
Ea singură-mi sdrobi țăriia inimii
Și-mi frânse tinerețea mea puternică...

În limba română de Pimen CONSTANTINESCU

POEME

BCU Cluj / Central University of Cluj
de William Butler YEATS

POETUL VORBEȘTE CU TĂRIA ELEMENTELOR

Puteri a căror formă și ale căror nume
Rămân pe veșnicie necunoscute 'n lume,
Cules-au trandafirul sublim al nemuririi;
Și, dacă cele șapte lumini în jocul lor
Au coborît o clipă și-au plâns, la capul firii
Dormea pe labe Zeul Solar, incremenit
Cu trupul în inele prin beznă sclipitor.
Când oare din adâncul lui somn va fi trezit?

Puteri nemăsurate ce coborâți din undă
Pornită spre cădere, din flacără și vânt,
Lăsați armonioasa cântare să pătrundă
În cuibul celei care mi-e dragă, tihnă 'n cânt
Și vraja să-și găsească, iar vechia mea durere
Să simt că'n preajma-i, nour, se turbură și pierde;
Întindeți aripi, fulger, și, fără a fi văzute,
Lăsați zi, noapte'n pulberi să fie prefăcute.

Tărie 'ntunecată a gândului cuprins
 De somn, îmi înlesnește, asemeni să nu fie
 Cu marea ce s'așterne pe goană'n necuprins,
 Când vânturile'n luplă se schimbă'n vijelie,
 Iar soarele și luna din volburi de scânteii
 Innoadă punți de neguri sub cețurile zării, —
 Ci numai s'von de liniști în murmurul cântării
 Să unduie pe unde se'ndreaptă pasul ei.

DOI COPACI

Privește'n tine-adânc, iubita mea ;
 În tine-a răsărit capacul sfânt.
 De drag, crângi multe joacă parcă'n vânt
 Cu florile pe cari le țin în poală.
 Culoarea-și schimbă roadele, și-ar vrea
 Să 'mpartă stelelor lumina vie,
 Iar rădăcina 'nșiptă - adânc în glie
 Li face umbra nopții mai domoală.
 Din vârful înfrunzit, în clătinare,
 Smulg valurile-o caldă melodie,
 Și-un cântec nou pe buza mea fresare,
 Șoptind un cânt de vrajă pentru tine.
 Aci'n păianjeniș de frunze dese
 Se 'ntrec în goană ingerii iubirii,
 Sburând de dragul gingașei mirese,
 Și amestecă ici colo 'n cercuri line
 Risipa grea de fulgere-a vieți.
 Zâmbindu-ți părul blond dinsbor privirii,
 Te 'ntrebi și nu-ți răspunzi, cum de-or putea
 Plutind să urce'n vraja 'nlănțuirii.
 Și ochii-ți mari robiți se dau tristeții.
 Privește-adânc în tine, draga mea !

O, nu privi 'n cleștarul greu și-amar
 De care demoni mulți, cu vicleșug,

Il poartă 'n ochii noștri 'n chip fugar,
 Sau nu privi decât o bială clipă ;
 Acolo 'ngrămădite ca pe-un rug
 S'aștern cu frunza crăngile 'n risipă,
 Și rădăcini ascunse sub zăpadă
 Se sbat în ne 'nteruptă vijelie ;
 E stearpă 'ngrămădirea și pustie
 În fulguirea ce-a pornit să cadă
 Din ridicarea negrului cleștar
 Al istovirii surde din afar',
 Croit când Dumnezeu dormea trudit
 În timpuri vechi. Aici, pe 'ngrămădire
 De crăngi, plutesc în sbor neliniștit
 Corbi plăsmuiți în nopțe de-o gândire
 Posomorâtă, ochi ce stău la pândă
 Cu gând să prindă sufletul, să-l vândă.
 Când stolul mort pe vânt din aripi bate
 Și flueră 'n văzduhul gol, hoinar,
 Frumozii-ți ochi sunt plini de răutate.
 O, nu privi 'n cleștarul greu și-amar !

Traducere de Al. IACOBESCU

DIN LIRICA MODERNĂ SĂRBEASCĂ

POEME
de Alexa ȘANTICI

SĂ NU TE 'NCREZI...

Să nu te'ncrezi în rimă, nici versul meu nu-l crede,
Când povestesc vre-odată în tristele-mi poeme
C'ades renasc, iubirea-mi când prinde să te cheme,
Că ochiul meu alt nume săpat în trunchi nu vede.

Ci'n clipa când îmbracă în pulbere-argintie
Săfirul zării luna, trezind sclipiri în stâncă,
Sub vraja primăverii, o vino'n taină-adâncă,
Să simți sburdând mălinii, când vântul blând adie.

Te-aștept; să vii în ceasul sfințit de-o noapte 'ntreagă,
Și când puternic brațul mijlocul ți-l va frânge,
Simți-vei flăcări nouă cum îmi svâcnesc în sânge
Și vei cunoaște focul iubirii ce ne leagă.

Atunci să crezi, iubito, chiar dacă'n vers nu-mi cântă
Iubirea; ea cuvântul nicicând nu-l prețuiește.
Puternică și mândră, indeamnă, pustiește
Și-și bate joc de graiul ce'n rimă se'investmântă.

TOAMNĂ

Furtuna peste 'ntinderi prăpădul nu-și aruncă.
Insuflețirea scade și dragostea se stinge.
O rază de lumină în ochiul tău se frânge,
Străină de orice vrere, departe de poruncă.

Baț inimile noastre domol, de-abia simțite.
 Ușor mă strângi de mână cu străngeri obosite.
 Văpaia 'n sânge-i stinsă: svâcnirea lui e rece.
 Și parc'ar spune: „Vara prin crânguri nu mai trece.“

Mai dedemult cu gândul încuram pământul;
 Asupra noastră graiul părea că se descarcă.
 Azi cum sunt altfel toate, iubita mea, și parcă
 Păstrăm înțelepciunea de-a nu roști cuvântul.

Sub văl de cețuri, toamna a strâns podoaba verii.
 Nu cântă 'n inimi păsări. Și'n doliul despuierii,
 Gonesc în zare vânturi și-apeacă roze 'n drum,
 În vraștea de frunză căzută 'n praf și 'n scrum.

RĂMÂNEȚI LĂNGĂ BRAZDĂ

Rămâneți lângă brazdă! Nici când sub cer străin
 Nu te 'ncălzește raza că'n scumpul tău cămin.

Și-un colț uscat de pâine în muced gust va bate
 Acolo unde nu e tovarăș și nici frate.

Decât la sânul mamei, unde-ar fi mai bine?
 Și țara ta nu-i oare o mamă pentru tine?

Căci de-ți arunci privirea spre stânci și pe câmpie,
 Vezi undeți dorm strămoșii încremenți sub glie.

Ei au păstrat pământul în care te-ai născut,
 L-au apărat cu sânge, slujind baltag și scut.

Rămâneți lângă brazdă! Când glasul brazdei plânge,
 Să-și dea din trup oricine prinusul lui de sânge.

Căci fără voi, știți bine, iubita noastră țară
 Ar fi o biată frunză strivită sub povară.

HYPERION

Și tristă, biata mamă, în neagra ei durere,
Și-ar alinta copiii cu lacrimi și cu fiere.

Ca ochii mamei, bieții, ncicând să nu mai plângă,
Lăsați ghenunchii'n preajmă-i cu râvnă să se frângă.

Slujiți-o, 'n ceasul morții s'aveți odată dreptul
De-a-i cere să vă culce, spre voi plecându-și pieptul.

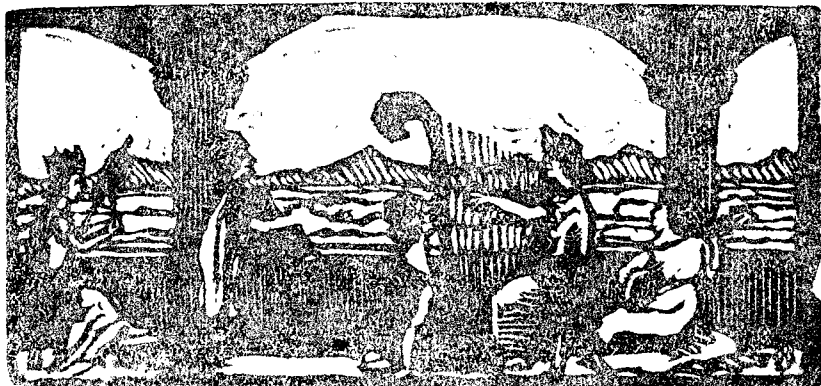
Aici vă știe-oricine și dragi sunteți orcu;
Iubire'n altă lume, ca'n brazda țării nu-i,

Și muntele cu vârful golaș de vrajă plin e,
Mai mult de cât risipa de flori pe căi străine.

Și-un colț uscat de pâine în gust amar va bate
Acolo unde nu e tovarăș și nici frate.

BCU Cluj / Traduceri de AL. IACOBESCU

DIN LIRICA BULGARĂ MODERNĂ

HR. SMIRNENSKI

Cel mai mare poet bulgar modern.
S'a născut la anul 1898 în Macedonia
și a murit în 1923, în floarea vârstei.

CAFEAUA AMARĂ

În miez de noapte ierăș singur
Vin dela chef sdrobot spre casă
Și vântul rece mă pătrunde
Prin negura atât de deasă.
Dau foc la spirtul din mașină
Și-i pun capac de finichea
Ca aburii să fiearbă'n clocot
Să-mi fac amara mea cafea.

Deschid albastrul plic în tremur,
Respir un aer înghețat,
Tristețea caldelor saluturi
Privirile mi-au întristat
Iar visul parfumat din suflet
Purtat în ochi de catifea
Subt strașina gândirii mele
Amar îmi picură 'n cafea.

Când ramurile fără frunze
Ostează 'n serile de iarnă,
Strigoii morții strâmbă buza, —
Prin geamuri jale vor să cearnă.
În casă umezeala zace
Și va rămâne cât o vrea,
Dau foc la spirtul din mașină
Să-mi fac amara mea cafea.

1923 -
1898

= 25 ani ←

LA HAN

Și'n astă seară'n colț retrasă
Paharul cu vermuth il bei,
Cu ură ochii tăi mă cheamă
Și chipul tău topit în ei.

La hanul prins în serbătoare
Cu sticlele golite'n fum,
Privirea ta adânc în mine
Li sapă somnului un drum.

Să cânte'ncepe Salomeia,
Dorințele din tine zboară,
Incet durerea ta din suflet
Nădejile ți-le omoară.

Din ochi îți picură oftatul,
Plăcerile în trup s'arată
Și Salomeia e sătulă,
Făptura-i este'nsângerată.

Năucă tu pornești prin ceață
Călăuzită doar de lună,
Lacrimile îți curg șiroaie
Și pașii'n urma ta răsună.

La aburii cafelei mele
Eu stau deoparte ca un sfânt,
Iubirile ce mă tot poartă
Le duc cu mine în mormânt!

FLORĂREASA

Misterios Vitoșă¹⁾ coboară pe coline
 O pulbere de stele în luna argintie
 Și peste dealul mare cu ghiociei în floare
 Topește aburi negri pe neteda câmpie.

Măreț se tot ascunde în treptele de piatră
 Și umple tot orașul cu strigăt de grăniț,
 Subt mantia de lună durerea-i curmă glasul
 Și-l lasă ca să doarmă în zare risipit.

Din strada sgomoloasă subt vălul de lumină
 Iar merge florăreasa cu talia ei mică,
 Pe unde cântă valsul în sunete ritmate
 Și unde'n val tristețea în stropi de rouă pică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu palidă privire, cu zâmbete fugare,
 Ea merge printre mese să vândă flori de crin,
 O crizantemă albă sau galbenă de ceară
 Li rumenește ochii pe fața-i de rubin.

Iar trupul ei prea tânăr, în plina lui splendoare,
 Din gene negre lasă privirea cu ardoare
 Și'n râsul ei ironic citim o răsbunare, —
 Ea florile le vinde dar ea nu e o floare.

Se tânguie acorduri și notele suspină
 Se sting, din nou răsună, că după semnul dat,
 Spre culmile înalte acum își iau sborul
 Și lasă'n urmă dealul de cântece purtat.

Copila cu flori albe colindă pela mese
 Și vocea ei e tristă, privirea-i este arsă,
 Orașul acum doarme în liniște de piatră
 Și'n suflete uitate o lacrimă se varsă.

¹⁾ Munte în apropierea Sofiei

MUSAFIRA GALBENA (Iizia)

Cu fața ei îngălbenită
 Copil ce simte bătrânețea,
 În ochii-i umezi de durere
 Răsare 'n trupul ei tristețea.
 Făptura ei de ceară, stinsă
 Și părul-i negru ca de smoală,
 În mâinile subțiri întinse
 Ii picură durerea 'n poaiă.

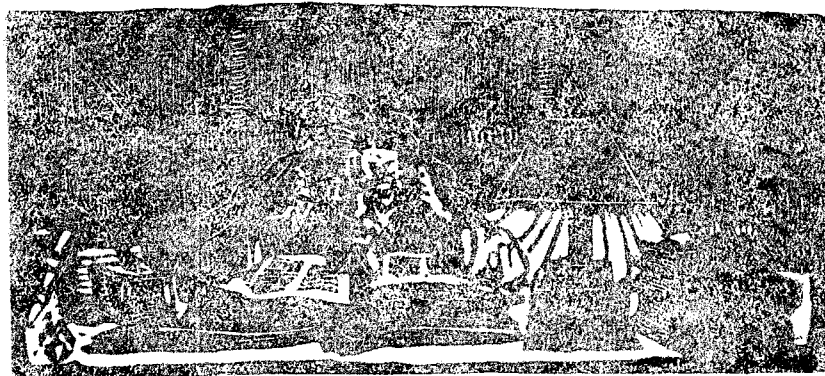
Pe masă tremură lumina
 Și lampa fumegă mereu,
 Când ceasul o deșteaptă iarăș
 În geam tot bate ploaia greu
 Și ochii ei privesc în lături
 Vieța ca o sărbătoare,
 Miros de fei fereastră cheamă
 Când ea acuma o să moară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LUPUL

Ridică noaptea valul negru
 Stropit cu lacrimi din zări,
 În ceața sură 'n cet coboară
 În cete lupii pe cărări.
 E umed aerul în zare
 De suflul marelui oraș,
 Mulțimele cu gemet urlă
 Ca o năvală de apași.
 Un lup bătrân se 'ntoarce iarăș
 Din noaptea prăzii 'n care-a fost
 Belșugul și l'a strâns în traistă
 Și bea acuma fără rost.
 Ciomagul ține 'n subțioară,
 Sunt ochii nebuloși ca luna,
 Bogatul o să-i dea parale
 Că cea din urmă clipă-i sună.
 Când ceața se ridică lină
 Orașul s'a sculat senin
 Iar lupul doarme ca bușteanul
 Că-i doborât acum de chin.

Traduceri din limba bulgară de Vasile CRISTU

CUGETĂRI DIN OPERILE OAMENILOR MARI

Vieța aceasta este o plimbare continuă a cărei ființă e fericirea, care fiind pururea relativă, o tot căutăm și o dorim. Să ne plimbăm dar până mai putem, căci adevărul este:

În toată viața tainic și dulce
Prin lumi de visuri călătorim,
Odată însă lângă o cruce
Pentru vecie noi ne oprim!

Veronica MICLE

Nu cunoaștem bine pe acei cu cari trăim de obicei decât atunci când suntem departe de ei.

TURGHENIEFF

De n'ar fi ochiul nostru ca și un soare el n'ar putea privi soarele; de n'ar fi în noi puterea divinității cum ne-ar putea desfăța ceia ce e Dumnezeu?

GOETHE

Femeile sunt niște draci frumoși făcuți să ne chinuie.

SHAKESPEARE

Acolo unde sufletul și mintea sunt goale pătrunde lesne nenorocirea.

Alfred de MUSSET

HYPERION

• Femeia sdravăună nu fuge de un chef.

Selma LAGERLÖF

Belşugul e totdeauna steril; necesarul e suficient.

MALLARMÉ

Omagiile și ofensele oamenilor josnici trebuie amestecate în acelaş dispreţ; să nu ne încântăm de unele și să nu ne supărăm de celelalte.

SENECA

• Bărbatul cu bun simţ trăește cu amanta și moare lângă soție.

BECQUE

Nu mă interesează un filozof decât dacă e în stare să dea un exemplu.

NIETZSCHE

Când ai cui împărtăși durerea, te mai ușurează

GENNÉVRAVE

O naționalitate e un bazen, iar o graniță un munte.

Odyse BARAT

O religie e vie atâta timp cât e în continuă construcție.

LAGARDE

Moartea este cel mai bun moment al vieții.

PLINIU

Culese de C. ARGINTARU

UNEI DENTISTE

Nu am fost deloc cuminte când am mers la o dentistă
De mi-a luat cu mâna dorul dinților, că e artistă,
Însă ochii ei, ca mura, limpezi, plini de veselie,
Inimă, vai! nemiloasa, mi-a rănit-o pe vecie.

LAGOS

NOTE

La Craiova apare biblioteca *Pământ și suflet oltenesc* sub conducerea talentatului literat și om de știință, domnul *C. Nicolăescu-Ploșor*. Ultima plachetă cuprinde versurile domnului *V. Popa Măceșanu*, cizelate și pline de sensibilitate. Domnul *Ploșor* e harnic, tăcut și priceput, — dorul celor aleși. Ii dorim spor la muncă.

Doamna *Elena* și domnul *N. Graur*, scot în București o revistă, *Luceafărul literar și critic*, o publicație pentru tinerii autori începători. Având și tipografie proprie în Calea Moșilor 199, le editează și lucrările literare în plachete ce apar lunar. E un real serviciu ce-l fac începătorilor și merită mulțămirile tuturor. Soții *Graur* sunt literați cu talent și mai presus de toate înțelegători pentru acei cari simt nevoia unui imbold literar. Li se cuvin cu adevărat laude.

REDAȚIONALE

Numărul viitor al revistei noastre, de pe Martie și Aprilie c., va apare în 64 de pagini, închinat marelui poet bulgar *Hristo BOTEV*, cu un studiu introductiv și o bogată bibliografie, de domnul *Vasile Cristu*, directorul școlii române din Gorna Giurmaia de lângă Sofia, un adânc cunoscător al literaturii bulgare. Portretul poetului și vignetele care vor împodobi textul, vor fi cioplite în lemn de talentatul gravor *Marcel Olinescu*. *Botev* a trăit multă vreme în România și o parte din poemele sale sunt scrise în țara noastră unde a fondat și a condus publicații pentru independența Bulgariei.

*

In editura HYPERION din Cluj au apărut:

1. AGONIA SOARELUI, poeme de *C. Argintaru*, ediția III-a în 160 de pagini. Prețul 60 Lei.
2. VIN ȚIGANII, poem de *C. Argintaru*, ediția II-a, cu gravuri de *Marcel Olinescu*. Prețul 20 Lei.

VA APĂREA CURÂND :

VIEAȚA PIETRELOR, poeme de *C. Argintaru*. Un volum de 160 de pagini. I se fac ultimile corecturi.

TIP. FONDUL CĂRȚILOR FUNDUARE, CLUJ. 162-935